

Gledališče deli usodo družbe

Eden vidnejših igralcev SLG Celje **Renato**

Jenček letos jeseni v vlogi samohranilca

Celjskega igralca Renata Jenčka boste lahko v letošnji gledališki sezoni, ki je tik pred vrati, poleg v predstavah v njegovi matični gledališki hiši SLG Celje spremljali tudi v monodrami Samohranilec. Gre za gledališki projekt, ki ga je konec avgusta premierno uprizoril na ljubljanskem gledališkem festivalu Komedija pod zvezdami in v katerem sodeluje z avtorjem in režiserjem Rokom Vilčnikom.

Z Renatom Jenčkom smo se pogovarjali o njegovi zadnji vlogi, igalskih izkušnjah, gledališču in nenazadnje njegovemu spreminjanju.

Monodrame postajajo na slovenskih odrih vedno bolj priljubljene. Kaj vas je prepričalo, da ste se lotili zadnjega projekta, monokomedije Samohranilec?

V prvi vrsti sta me prepričala besedilo in povabilo slovenskega režiserja Roka Vilčnika. V svojem repertoarju sem do zdaj preigral veliko del slovenskih avtorjev in se pri tem vedno dobro počutil. Slednji živijo v našem prostoru in so seznanjeni z našo problematiko, poznajo duše slovenskih ljudi in jih obenem znajo tudi nasmejati. Letošnja sezona se zame začne nekoliko kasneje, zato sem imel občutek, da imam dovolj časa, da se lahko lotim še kakšnega projekta izven SLG Celje. Želel sem delati brez pritiskov ekipe in postavljenih rokov. Tokrat sodelujem le z režiserjem, zato sva si lahko delo organizirala povsem v svojem ritmu.

Omenili ste, da se še posebej dobro počutite pri igranju del slovenskih avtorjev. Kako je z občinstvom? Tudi gledalci bolj sprejmejo takšne predstave?

Tega si ne bi upal reči. Predvsem je odvisno od tega, kakšno besedilo je na repertoarju. Če je avtor znan komediograf, kot je na primer Tone Partljič, je zanimanje za predstavo večje. Sicer pa menim, da ni razlike med tujimi in domačimi avtorji.

Do zdaj ste sodelovali pri veliko različnih projektih. V monodrami ste se prvič preizkusili na začetku kariere konec 80. let v SNG Maribor, kjer se je tudi začela vaša gledališka pot. Monodrama Samohranilec je zdaj vaša druga. Je bila mogoče za vas zaradi tega poseben izziv?

Izziv je bila zato, ker je bilo treba preštudirati in predelati ogromno materiala. V nekem trenutku se igralec preprosto počuti sposobnega izpeljati tudi takšen projekt. Zavedati se moramo namreč razlike med stand up komedijo in monodramo oziroma monokomedijo. Stand up ne spada med tipične gledališke

zvrsti. Mononastopov preprosto ne moremo pomesti v skupen koš. Monokomedija je narejena po gledaliških zakonitostih, brez koketiranja z občinstvom, z elementi scene in dramskimi elementi, ki – kolikor sem do zdaj uspel opaziti – ljudi tudi pretresejo.

Ljudje radi gledajo klasične gledališke projekte z bogato sceno in s številnimi igralci. So monodrame odraz varčevalnih ukrepov v gledališčih?

Posledice varčevanja so krčenje ekip in nenazadnje tudi monodrame. Slednje so v glavnem produkcija izven gledaliških ustanov. To so samostojni projekti, ki za igralca pomenijo ohranjanje igralske vitalnosti, kondicije, pa tudi nekaj žepnine.

Zadnja monodrama ni vaše edino delo izven matične gledališke hiše ...

V zadnjih nekaj letih sem sodeloval z gledališčema iz Nove Gorice in Kopra v predstavi Iztoka Mlakarja Duohtar pod mus v režiji Vita Tauferja. Vskočil sem namesto Borisa Cavazze in imel lepo izkušnjo zaradi 150 ponovitev. Prijetno poletno sodelovanje je bilo tudi z gledališčem Koper v drami Chicchi-gnola. Primorska gledališča so mi še posebej blizu zaradi mojih korenin, izhajam namreč iz Postojne. Vsake toliko časa si zaželim nekaj primorskega duha, da se napolnim s primorsko energijo. Sicer pa trenutno sodelujem tudi z Mojco Partljič v Partljičevi predstavi Aldo in Micika, ki jo je režiral Vinko Möderndorfer. Z njim pa sem pozimi snemal tudi nov celovečerec Inferno.

Na kakšen način se razlikuje energija v primorskih gledališčih od tiste v SLG Celje?

V primorskih gledališčih je zaznaven pridih Sredozemlja in s tem drugačne mentalitete, ki je mogoče tudi nekoliko bolj odprta. Za

igralca je zelo pomembno, da menja okolje in s tem vidi, kako delujejo druge gledališke ekipe. V svojem ansamblu dobim stalnost, soigralce dobro poznam, ustvarjanje je zato lažje in hitrejšo, v drugih ekipah pa se energije drugače pretakajo.

Nadgradnja gledališkega ustvarjanja je tudi igranje v filmih. V zadnjem času ste sodelovali pri filmih Predmestje, Lajf, za katerega ste prejeli nagrado Stopov igralec leta 2008, pri televizijskih projektih Vaja zbora ter Kandidatka in šofer ter nazadnje še Inferno. Kako gledate na sodelovanje pri filmskih projektih?

Slovenki filmski prostor je specifičen. Zaradi majhnosti filmske produkcije igralec ne more preživeti v filmskem svetu, zato je

nujno, da večina igralcev ustvarja v gledališču. Kakšna so ta razmerja, pa je odvisno od posameznikov, povpraševanja in projektov.

Omenili ste, da vam osnovno varnost nudi SLG Celje, v katerem ste zaposleni vse od leta 1991. V teh letih se je nabralo že kar nekaj vlog. Se spominjate vseh?

Ne. Človek mora namreč iz spomina brisati podatke tako kot računalnik. Seveda je to odvisno od igralca do igralca. Imam starejše kolege, ki mi recitirajo stavke iz začetnih vlog. Sam starejše vloge preprosto potisnem v ozadje oziroma v pasivni spomin, zato jih počasi tudi pozabim.

Gledališče je tako kot ostale ustanove živ organizem, zato se spreminja. Kako se je spreminjalo v zadnjih tridesetih letih?

Nekoč je bilo veliko več svobode. Danes je vse normirano in določeno. Pojavile so se konkurenčne klavzule in omejitve na vseh področjih, kar ni nič nenavadnega, saj gledališče deli usodo družbe.

Kako kot igralec konkretno občutite varčevanje pri ustvarjanju predstave?

Najbolj občutim varčevanje pri zniževanju osebnega dohodka. Pri predstavah se to opazi na ta način, da se znižuje kakovost kostumografije, scenografije, manj je zunanjih sodelavcev. Gledališče tako na žalost postaja neka zaprta ustanova, kar se morda tudi pozna na samih predstavah.

Torej lahko rečemo, da so predstave danes manj kakovostne, kot so bile v času debelih krav?

Tega ne morem z gotovostjo trditi, a so predstave vsekakor drugačne. V času gospodarske rasti so bile razmere v družbi vsaj navidezno jasne, zato ni bilo toliko izpraševanja, kot ga je danes. Sam pri gledališču pogrešam prepoznavanje in poseganje v aktualne pro-

bleme družbe. Da človek poseže v prostor in pove svoje mnenje ter je pri tem še toliko vizionarski, da si upa povedati, kaj je dobro za neko družbo, je treba veliko poguma in znanja. Teater bi tako moral govoriti o lastnostih sodobne družbe, v kateri so razmerja vedno bolj sprevržena, in ne samo o intimah.

Kaj pa smisel za humor? Se ljudje v zadnjih treh desetletjih smejiijo različnim stvarim?

Okus občinstva se spreminja v vzgojo in s stanjem v družbi. Svet se spreminja, zato se ljudje smejiijo drugim stvarim. Danes so drugi paradoksi, drugi nesmisli in drugi zabavni slučaji, ki zanimajo ljudi. Opažam, da so obiskovalci gledališča željni smeha. Svet je postal tako krut, da je dandanes več črnega humorja, cinizma in sarkazma.

Nova sezona je tako rekoč pred vrati. V katerih gledaliških predstavah vas bomo lahko spremljali najprej?

Prvi projekt je Pika Nogavička, v katerem bom igral njenega očeta. Vloga mi je ljuba in se je veselim, saj imam doma štiri Pike Nogavičke. Prav tako že dolgo nisem sodeloval v otroških predstavah. Nato najbrž sledi sodelovanje z Matjažem Zupančičem v predstavi Thorntona Wilderja Naše mesto.

Kadar niste v vlogi igralca, se verjetno posvečate svojim Pikam Nogavičkam. Na kakšen način si polnite baterije?

Zadnje čase zaradi dodatnih obremenitev in skrajševanja rokov za pripravo na predstavo veliko več delam tudi doma. Prav zaradi tega mi ostane zelo malo časa za družino. Večkrat se ujmem pri tem, da pogrešam čas za fizično aktivnost. Enostavno nimam časa za košarko, sprehod. Zato so skupni trenutki z družino toliko dragocenejši.

ŠPELA OŽIR, foto: Grupa

Page: 40

Reach: 47000

Country: SLOVENIA

Size: 727 cm2

3 / 3

Renato Jencsek je do sedaj prejel številna gledališka in filmska priznanja ter nagrade. V času študija je prejel študentsko Prešernovo nagrado, v sezoni 1999/2000 nagrado ZDUS za vlogi Richarda Richa v predstavi Človek za vse čase in Pierrota v predstavi Don Juan ali Kamnita gostija, v sezoni 2007/2008 srebrni celjski grb za igralske dosežke v preteklih sezonah, v sezoni 2008/2009 je postal Stopov igralec leta 2008 za vlogo Očeta v filmu Lajf režiserja Vita Tauferja, v sezoni 2010/2011 dobitnik Severjeve nagrade in 2011/2012 prejemnik Večerove nagrada za igralske dosežke v aktualni sezoni.